

STRATEGIA DE SECURITATE PENTRU REGIUNEA MĂRII NEGRE: COOPERARE, STABILITATE ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ

Locotenent drd. ing. Nicolae-Silviu POPA

Comandor (r.) prof. univ. dr. Ion CHIORCEA

*Academia Navală „Mircea cel Bătrân”, Constanța
10.55535/GMR.2024.1.3*

The article explores the development of a comprehensive security strategy for the Black Sea region, focusing on multiple aspects of security, including energy security, conflict management, cyber security and defence cooperation. The implementation of such a strategy involves sustainable efforts and close collaboration between the littoral states, international organisations and external partners.

On energy security, the article stresses the importance of developing energy infrastructure, diversifying energy sources and promoting energy efficiency. It also highlights the need to strengthen regional cooperation to address challenges such as conflict management, environmental protection and cyber security.

Conflict management is another key element of the strategy, with a focus on identifying, monitoring and resolving conflicts through dialogue and negotiation. Cyber security is treated as a global concern, with an emphasis on the need for close cooperation and information sharing to counter evolving cyber threats. Defence cooperation strengthens military capabilities and improves military security.

Keywords: energy security; Black Sea region; human rights; regional cooperation; cyber security;

INTRODUCERE

Regiunea Mării Negre, cu geografia și importanța strategică, reprezintă o zonă complexă, în cadrul căreia se intersectează interesele multiple ale statelor riverane, ale partenerilor regionali și ale actorilor internaționali. Securitatea în această regiune este esențială pentru stabilitatea Europei de Est și pentru prosperitatea populațiilor locale. Totuși, Marea Neagră nu este doar un bazin marin, ci și un nod important pentru securitatea energetică, transportul de mărfuri, securitatea cibernetică și cooperarea militară. În acest context, elaborarea unei strategii de securitate devine o necesitate pentru abordarea amenințărilor și provocărilor variate care afectează această zonă vitală economiei, securității și integrității europene.

Această lucrare propune o analiză aprofundată și o structură conceptuală pentru dezvoltarea unei strategii de securitate în regiunea Mării Negre atât la nivel național, cât și la nivelul Uniunii Europene. Tema se bazează pe patru direcții principale, fiecare reflectând un aspect-cheie al securității și stabilității în această zonă. În cele ce urmează, sunt analizate fiecare dintre aceste direcții, oferind o imagine cuprinzătoare a modului în care acestea pot contribui la asigurarea unei zone mai sigure și mai stabile.

În primul rând, promovarea consolidării cooperării regionale este esențială. Dialogul și colaborarea între statele riverane Mării Negre sunt instrumente cheie pentru abordarea amenințărilor comune, cum ar fi infracțiunile transfrontaliere și traficul ilegal. Apoi, securitatea energetică ocupă un loc deosebit de important în strategie, dată fiind dependența regiunii de resurse energetice și infrastructura asociată. Diversificarea surselor de energie, dezvoltarea infrastructurii energetice și promovarea eficienței energetice sunt, de asemenea, elemente cheie.

Marea Neagră nu este doar un bazin marin, ci și un nod important pentru securitatea energetică, transportul de mărfuri, securitatea cibernetică și cooperarea militară. În acest context, elaborarea unei strategii de securitate devine o necesitate pentru abordarea amenințărilor și provocărilor variate care afectează această zonă vitală economiei, securității și integrității europene.

Regiunea Mării Negre reprezintă o zonă de interes major pentru marile puteri, cum ar fi Federația Rusă și Turcia. Regiunea este bogată din punct de vedere istoric și strategic, cu rădăcini care se întind de la imperiile antice până la conflictele moderne. De-a lungul timpului, Marea Neagră a devenit o frontieră vitală pentru stabilitatea regională și mondială, datorită resurselor naturale, rutelor maritime comerciale esențiale pentru economia globală, și poziției sale geografice, situată între două continente.

Gestionarea conflictelor și consolidarea încrederii sunt priorități pe agenda globală de securitate. Prin sprijinirea eforturilor de rezolvare a conflictelor și facilitarea dialogului, se poate contribui la reducerea tensiunilor și prevenirea escaladării conflictelor în regiune. De asemenea, protecția mediului, securitatea cibernetică, cooperarea în domeniul apărării, parteneriatele externe, monitorizarea și colectarea informațiilor sunt aspecte care completează această strategie globală.

Educația și sensibilizarea publicului sunt, de asemenea, componente semnificative ale strategiei comune. Prin creșterea gradului de conștientizare și educația publicului cu privire la securitatea regională, societatea civilă se poate implica activ în eforturile comune ale statelor ce doresc o stabilitate în zona Mării Negre.

CONSOLIDAREA COOPERĂRII REGIONALE

Regiunea Mării Negre, situată la intersecția Europei de Est, a Asiei Centrale și a Orientului Mijlociu, a devenit o zonă geografică deosebit de importantă din punct de vedere strategic în secolul XXI. Această zonă, caracterizată de o diversitate etnică și culturală remarcabilă, este responsabilă de o gamă complexă de amenințări și provocări care necesită o abordare cu totul specială.

În contextul geopolitic actual, regiunea Mării Negre reprezintă o zonă de interes major pentru marile puteri, cum ar fi Federația Rusă și Turcia. Regiunea este bogată din punct de vedere istoric și strategic, cu rădăcini care se întind de la imperiile antice până la conflictele moderne. De-a lungul timpului, Marea Neagră a devenit o frontieră vitală pentru stabilitatea regională și mondială, datorită resurselor naturale, rutelor maritime comerciale esențiale pentru economia globală și poziției sale geografice, situată între două continente. Pentru Rusia, controlul asupra peninsulei Crimeea și a Strâmtoarelor Bosfor și Dardanele este vital în vederea asigurării accesului său la apele calde ale Mării Mediterane și ale oceanului global. În același timp, Turcia, în calitate de țară gazdă pentru Strâmtoarele Bosfor și Dardanele, utilizează acest control pentru a-și consolida poziția geopolitică și pentru a-și proteja securitatea la frontiere. Interesele acestor două mari puteri, împreună cu alți factori regionali, creează o dinamică extrem de complexă

în regiunea Mării Negre, care are implicații profunde asupra stabilității și securității la nivel global.

Consolidarea cooperării regionale în această zonă a devenit o necesitate pentru tot ceea ce înseamnă securitatea acestei zone. În cadrul unui mediu caracterizat de conflicte „înghețate”, tensiuni diplomatice și riscuri cibernetică, regiunea trebuie să dezvolte un dialog constructiv și mecanisme de colaborare care să promoveze înțelegerea reciprocă și gestionarea eficientă a crizelor (Shindler, 2023).

Agențiile internaționale, statele riverane și organizațiile neguvernamentale au un rol important în facilitarea acestui proces de consolidare a cooperării regionale. Abordările multidimensionale care vizează securitatea energetică, gestionarea resurselor naturale, dezvoltarea economică durabilă și construirea încrederii sunt esențiale pentru crearea unei fundații eficiente pentru stabilitatea pe termen lung. (Daumann, 2023; Defense&Security Analysis, nr. 3).

Regiunea Mării Negre, datorită poziției sale geografice și a complexității sale istorice, reprezintă un subiect de interes major pentru securitatea globală și regională. Prin promovarea cooperării regionale și a dialogului între actorii implicați, putem contribui la asigurarea unui viitor mai sigur și mai prosper pentru această regiune deosebit de importantă la nivel mondial.

Importanța cooperării regionale

Cooperarea regională în regiunea Mării Negre reprezintă un pilon esențial pentru abordarea cu succes a amenințărilor comune și pentru promovarea stabilității și securității într-un mediu extrem de complex și dinamic. În acest context, este important să subliniem rolul vital pe care cooperarea regională îl joacă în asigurarea unui viitor sigur și prosper pentru toate statele riverane.

Cooperarea regională este fundamentată pe premisa că nicio țară nu poate gestiona singură amenințările și provocările care afectează regiunea Mării Negre. Deși statele din zonă au interese și priorități individuale și chiar unele divergențe privind Zona Economică Exklusivă, ele împărtășesc și preocupări comune, cum ar fi securitatea energetică, prevenirea conflictelor, combaterea terorismului, protecția

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

În cadrul unui mediu caracterizat de conflicte „înghețate”, tensiuni diplomatice și riscuri cibernetică, regiunea trebuie să dezvolte un dialog constructiv și mecanisme de colaborare care să promoveze înțelegerea reciprocă și gestionarea eficientă a crizelor.

Creșterea cooperării în regiunea Mării Negre nu este doar benefică, ci și esențială pentru asigurarea securității și stabilității în acest mediu complex. Prin colaborarea strânsă între statele riverane, se pot obține rezultate pozitive în ceea ce privește gestionarea amenințărilor comune, consolidarea capacităților de răspuns și promovarea dezvoltării durabile.

mediului înconjurător și promovarea dezvoltării economice durabile. Prin colaborarea strânsă și coordonarea eforturilor, statele riverane pot face față mai eficient acestor provocări. (Batka, 2023; Daumann, 2023).

Unul dintre beneficiile cheie ale cooperării regionale este împărtășirea informațiilor cu privire la amenințările potențiale sau existente, așa cum a fost prevăzut în cadrul inițiativei OBSH (Operation Black Sea Harmony). Schimbul de informații între țările din regiune poate ajuta la identificarea și evaluarea rapidă a riscurilor, facilitând astfel luarea de măsuri preventive și de gestionare a crizelor într-un mod mai eficient. De asemenea, cooperarea regională permite consolidarea capacităților de răspuns la crize, cum ar fi dezvoltarea infrastructurii de securitate comună sau organizarea exercițiilor militare comune, pentru a se pregăti pentru situații de criză, așa cum s-a întâmplat pe timpul funcționării eficiente a inițiativei BLACKSEAFOR (Black Sea Naval Cooperation Group).

Mai mult decât atât, cooperarea regională promovează dezvoltarea unor politici comune și abordări coordonate în domenii de interes mutual. Acest lucru poate include elaborarea de acorduri și tratate regionale pentru gestionarea resurselor naturale, precum și stabilirea unor reguli și norme comune pentru navigația în Marea Neagră, în concordanță cu UNCLOS (Convenția Națiunilor Unite privind Legea Mării) din 1982. Prin consolidarea unor politici și reguli comune, regiunea devine mai stabilă și mai previzibilă, ceea ce creează un climat favorabil investițiilor și dezvoltării economice.

Creșterea cooperării în regiunea Mării Negre nu este doar benefică, ci și esențială pentru asigurarea securității și stabilității în acest mediu complex. Prin colaborarea strânsă între statele riverane, se pot obține rezultate pozitive în ceea ce privește gestionarea amenințărilor comune, consolidarea capacităților de răspuns și promovarea dezvoltării durabile. Această abordare colectivă contribuie la crearea unui viitor prosper pentru întreaga regiune a Mării Negre.

Consolidarea cooperării regionale în regiunea Mării Negre implică nu doar eforturi de identificare a amenințărilor comune și promovarea unor politici de securitate comune, ci și dezvoltarea

Unul dintre aspectele esențiale ale consolidării cooperării regionale este elaborarea planurilor de răspuns la situații de urgență și organizarea exercițiilor comune. Prin simulările și exercițiile practice, statele pot identifica nevoile de îmbunătățire a capacităților de răspuns și pot dezvolta proceduri eficiente pentru a face față situațiilor de criză.

unor mecanisme robuste de gestionare a crizelor și prevenire a conflictelor. Aceste aspecte sunt importante pentru menținerea stabilității și a păcii într-un mediu caracterizat de riscuri variate și tensiuni periodice.

Unul dintre aspectele esențiale ale consolidării cooperării regionale este elaborarea planurilor de răspuns la situații de urgență și organizarea exercițiilor comune. Aceste planuri și exerciții sunt fundamentale pentru pregătirea statelor riverane în fața crizelor potențiale, cum ar fi dezastrele naturale, accidentele industriale sau amenințările la adresa securității. Prin simulările și exercițiile practice, statele pot identifica nevoile de îmbunătățire a capacităților de răspuns și pot dezvolta proceduri eficiente pentru a face față situațiilor de criză.

Facilitarea dialogului și consolidarea încrederii reciproce reprezintă, de asemenea, componente esențiale ale cooperării regionale. Prin stabilirea unui cadru de comunicare și colaborare, statele pot aborda divergențele și pot discuta deschis și constructiv despre provocările cu care se confruntă. Încrederea reciprocă este un element vital în prevenirea escaladării conflictelor, deoarece permite gestionarea mai eficientă a tensiunilor și a disputelor. Schimbul de informații și de vederi poate contribui la soluționarea pașnică a divergențelor și poate preveni escaladarea unor situații delicate în conflicte deschise.

Prin cooperarea eficientă în gestionarea crizelor, statele din regiune pot să evite agravarea situațiilor dificile și să mențină stabilitatea. Aceasta nu doar reduce potențialul de deteriorare a securității și a ordinii regionale, ci și contribuie la crearea unui mediu mai sigur și mai prosper pentru cetățenii și întreprinderile din regiunea Mării Negre. Consolidarea cooperării regionale și dezvoltarea unor mecanisme solide pentru gestionarea crizelor sunt investiții valoroase în stabilitatea și securitatea pe termen lung a acestei zone strategice. (Chovančík, Krpec, 2023; Ștefan, 2023).

Dezvoltarea economică și stabilizarea

Colaborarea regională în regiunea Mării Negre reprezintă un instrument puternic pentru susținerea dezvoltării economice durabile și a stabilizării într-un mediu în continuă schimbare. Prin implicarea

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, în special a porturilor și rețelelor de transport, pot crea o fundație solidă pentru creșterea economică. În plus, conexiunile eficiente cu piețele internaționale sunt esențiale pentru exporturi și importuri mai facile și pot sprijini dezvoltarea sectoarelor de producție și a industriilor din regiune.

comună în inițiative și proiecte care vizează dezvoltarea economică, statele riverane pot aduce beneficii semnificative atât pentru ele însele, cât și pentru întreaga regiune.

Unul dintre pilonii esențiali ai dezvoltării economice prin intermediul cooperării regionale este investiția în infrastructură comună. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, în special a porturilor și rețelelor de transport, pot crea o fundație solidă pentru creșterea economică. În plus, conexiunile eficiente cu piețele internaționale sunt esențiale pentru exporturi și importuri mai facile și pot sprijini dezvoltarea sectoarelor de producție și a industriilor din regiune. (Ștefan, 2023).

Un exemplu concret este dezvoltarea coridoarelor de transport și a infrastructurii portuare care leagă porturile Mării Negre de cele din Europa și Asia. Aceste proiecte de infrastructură pot reduce costurile de transport, pot mări competitivitatea companiilor din regiune și pot facilita accesul la piețele globale. Prin urmare, ele nu doar stimulează dezvoltarea economică a statelor riverane, ci și contribuie la creșterea nivelului de trai al populației și la crearea de locuri de muncă.

De asemenea, facilitarea comerțului prin eliminarea barierelor și promovarea unui climat comercial favorabil poate sprijini dezvoltarea economică. Statele riverane pot lucra împreună pentru a simplifica procedurile vamale, pentru a armoniza reglementările comerciale și pentru a promova cooperarea în domenii precum investițiile și transferul tehnologic. Aceste măsuri pot atrage investiții străine directe în regiune și pot facilita o creștere economică durabilă. Dezvoltarea economică și stabilizarea în regiunea Mării Negre sunt strâns legate de cooperarea regională. Prin investiții în infrastructură, facilitarea comerțului și promovarea unor politici economice comune, statele riverane pot crea un mediu propice pentru dezvoltarea durabilă, generând beneficii semnificative pentru cetățeni și întreprinderi. Aceste eforturi contribuie la transformarea regiunii Mării Negre într-un centru economic prosper și stabil, cu perspective promițătoare pentru viitor.

Un exemplu notabil de cooperare regională în regiunea Mării Negre ilustrează angajamentul statelor riverane de a promova stabilitatea,

BSEC are ca scop principal promovarea colaborării economice și dezvoltarea durabilă în regiunea Mării Negre. Organizația facilitează schimbul de informații și bune practici în domeniile economic, comercial, cultural și educațional. Prin intermediul BSEC, statele membre au elaborat proiecte comune de infrastructură, au stabilit acorduri comerciale și au promovat investițiile străine directe în regiune.

dezvoltarea economică și securitatea în această zonă strategică. Un astfel de exemplu este *Organizația pentru Cooperare Economică la Marea Neagră (Black Sea Economic Cooperation/BSEC)*, care a fost înființată în 1992 și reprezintă o platformă importantă pentru dialogul și colaborarea dintre cele douăsprezece state membre din regiune.

BSEC are ca scop principal promovarea colaborării economice și dezvoltarea durabilă în regiunea Mării Negre. Organizația facilitează schimbul de informații și bune practici în domeniile economic, comercial, cultural și educațional. Prin intermediul BSEC, statele membre au elaborat proiecte comune de infrastructură, au stabilit acorduri comerciale și au promovat investițiile străine directe în regiune. Această formă de cooperare regională a contribuit semnificativ la creșterea economică și la consolidarea legăturilor economice între statele riverane.

Un alt exemplu de cooperare regională relevantă este *Inițiativa Dunării*, care implică statele riverane ale Dunării, inclusiv pe cele din bazinul Mării Negre. Acest proiect de cooperare regională se concentrează pe dezvoltarea infrastructurii de transport și navigație pe Dunăre, promovarea turismului și conservarea mediului înconjurător. Prin *Inițiativa Dunării*, statele au colaborat pentru a îmbunătăți accesul la resursele naturale și piețele regionale, ceea ce a dus la creșterea economiei în regiune.

În plus, strategiile naționale de securitate ale statelor riverane Mării Negre au evidențiat necesitatea cooperării regionale în abordarea provocărilor comune. Statele au recunoscut că abordarea izolată a problemelor de securitate nu este eficientă și au început să dezvolte mecanisme de cooperare, inclusiv exerciții militare comune și schimburi de informații pentru contracararea amenințărilor la adresa securității în regiune. Mai concret, cooperarea regională în regiunea Mării Negre este exemplificată de cele două organizații amintite: BSEC și Inițiativa Dunării, care promovează dezvoltarea economică, stabilitatea și securitatea într-un mediu caracterizat de provocări diverse. Totuși, este important să menționăm că războiul ruso-ucrainean a avut un impact semnificativ asupra funcționării acestor două inițiative. De asemenea,

Inițiativa celor 3 Mări, care implică țări din Europa Centrală și de Est, a adăugat o altă dimensiune la dinamica regională și a sporit relevanța cooperării transregionale. În plus, *Inițiativa de Transport al Grânelor în Marea Neagră (BSGI)* a avut un rol important în promovarea securității și a infrastructurii de transport în regiune. În concluzie, aceste inițiative reflectă determinarea statelor riverane de a colabora pentru a aborda împreună problemele regionale și pentru a crea un viitor mai prosper și mai sigur pentru cetățenii din regiune, dar trebuie luate în considerare și provocările geopolitice în evoluția lor, inclusiv impactul conflictului din Ucraina.

Inițiativa celor 3 Mări, care implică țări din Europa Centrală și de Est, a adăugat o altă dimensiune la dinamica regională și a sporit relevanța cooperării transregionale. În plus, Inițiativa de Transport al Grânelor în Marea Neagră (BSGI) a avut un rol important în promovarea securității și a infrastructurii de transport în regiune.

Consolidarea cooperării regionale reprezintă o condiție *sine qua non* în cadrul strategiei de securitate pentru regiunea Mării Negre, având în vedere complexitatea amenințărilor și provocărilor cu care se confruntă această zonă strategică. Într-un climat global caracterizat de schimbări rapide și de dinamici geopolitice complexe, promovarea securității și stabilității în regiunea Mării Negre devine o prioritate vitală.

Unul dintre pilonii fundamentali ai consolidării cooperării regionale este dialogul diplomatic. În opinia noastră, statele riverane și partenerii regionali trebuie să se angajeze într-un dialog constant și deschis pentru a aborda problemele de securitate și pentru a identifica soluții comune. Acest dialog poate acoperi o gamă largă de subiecte, de la dezarmare și controlul armelor la prevenirea conflictelor și gestionarea crizelor. Prin intermediul diplomației, se pot construi relații de încredere și se pot rezolva divergențele într-un mod pașnic și constructiv.

Schimbul de informații reprezintă un alt element esențial al cooperării regionale în domeniul securității. Statele riverane pot împărtăși informații cu privire la amenințările potențiale sau existente, ceea ce facilitează evaluarea și gestionarea eficientă a riscurilor. Schimbul de inteligență și cooperarea în domeniul securității cibernetice sunt exemple de activități care pot contribui la creșterea nivelului de conștientizare și la întărirea capacității de răspuns la amenințările contemporane.

Coordonarea în situații de criză este, de asemenea, foarte importantă pentru consolidarea securității regionale. Statele riverane

trebuie să dezvolte planuri de răspuns la situații de urgență și să organizeze exerciții comune în scopul pregătirii pentru diverse scenarii de criză. Această pregătire permite statelor să reacționeze rapid și eficient în fața unor evenimente neprevăzute, precum dezastre naturale sau incidente de securitate.

În final, dezvoltarea economică și stabilitatea economică sunt interconectate cu securitatea în regiunea Mării Negre. Prin promovarea dezvoltării economice durabile și a cooperării comerciale, statele pot crea o bază solidă pentru stabilitate și securitate. Investițiile în infrastructură, facilitarea comerțului și promovarea investițiilor străine directe pot stimula creșterea economică și pot contribui la dezvoltarea resurselor și la crearea de locuri de muncă. (News-European Security& Defence, n.d.)

SECURITATEA ENERGETICĂ PENTRU REGIUNEA MĂRII NEGRE

Regiunea Mării Negre are o importanță strategică semnificativă în ceea ce privește securitatea energetică, dată fiind poziția sa cheie în furnizarea și transportul de resurse energetice. Pentru a asigura o securitate energetică sustenabilă în această zonă, sunt necesare eforturi concentrate în dezvoltarea infrastructurii energetice, diversificarea surselor de energie și promovarea eficienței energetice. Acest capitol examinează în detaliu aceste aspecte esențiale.

Dezvoltarea infrastructurii energetice

Extinderea rețelelor de transport reprezintă un aspect central al asigurării securității energetice în regiunea Mării Negre. Acest proces implică:

Investiții semnificative: Guvernele și organizațiile internaționale trebuie să aloce resurse financiare considerabile pentru a construi și moderniza conducte de transport pentru gaze naturale și petrol. Aceste proiecte necesită planificare și finanțare pe termen lung pentru a deveni operaționale și a asigura fluxuri de energie constante și fiabile. (Black Sea Security and Development: The Need for a Regional Strategy, German Marshall Fund of the United States, n.d.; Russia,

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Guvernele și organizațiile internaționale trebuie să aloce resurse financiare considerabile pentru a construi și moderniza conducte de transport pentru gaze naturale și petrol. Aceste proiecte necesită planificare și finanțare pe termen lung pentru a deveni operaționale și a asigura fluxuri de energie constante și fiabile.

NATO, and Black Sea Security, RAND, n.d.; US Senate Passes Black Sea Security Act, Ministry of Foreign Affairs, n.d.).

Infrastructura portuară: Dezvoltarea infrastructurii portuare este esențială pentru facilitarea importului și exportului de resurse energetice. Porturile bine echipate permit descărcarea eficientă a navelor petroliere, precum și transportul securizat al acestor resurse către destinații interne și internaționale (Ib.).

Modernizarea centralelor electrice: Modernizarea centralelor electrice existente și construirea de noi instalații reprezintă o parte importantă a consolidării securității energetice. Acest proces cuprinde:

- **Eficiențizarea tehnică:** Modernizarea centralelor existente pentru a le face mai eficiente din punct de vedere tehnologic, ceea ce duce la o producție mai eficientă de energie și la reducerea pierderilor în procesul de generare.
- **Diversificarea surselor de energie:** Construirea de noi centrale electrice care utilizează surse de energie diverse, cum ar fi gazele naturale, energia solară, eoliană sau hidroenergia. Această diversificare asigură o aprovizionare mai robustă și o mai mare rezistență în fața fluctuațiilor pieței sau a schimbărilor în resursele disponibile.
- **Centrale nucleare și termocentrale:** Investiții în centrale nucleare și termocentrale pentru a satisface cerințele de bază ale consumului de energie și pentru a reduce **dependența de resursele energetice importate**.

Interconectivitatea: Crearea unei rețele de interconectare eficiente este un alt element esențial al securității energetice în regiunea Mării Negre. Acest proces implică:

- **Crearea de conexiuni:** Dezvoltarea de legături între rețelele energetice interne ale țărilor riverane și rețelele energetice ale țărilor vecine. Acest lucru facilitează tranzitul și schimbul de energie și permite statelor să se sprijine reciproc în situații de urgență sau de deficit energetic.
- **Flexibilitate și rezistență:** Interconectarea cu rețelele vecine sporește flexibilitatea în gestionarea aprovizionării cu energie. În cazul în care o sursă de energie suferă o perturbare

Dezvoltarea de legături între rețelele energetice interne ale țărilor riverane și rețelele energetice ale țărilor vecine facilitează tranzitul și schimbul de energie și permite statelor să se sprijine reciproc în situații de urgență sau de deficit energetic.

sau o întârziere în livrare, statul poate recurge la resursele de la alți parteneri interconectați pentru a menține stabilitatea aprovizionării.

Dezvoltarea infrastructurii energetice în regiunea Mării Negre necesită o colaborare activă, coordonată între statele riverane, organizațiile internaționale și investitori privați pentru a asigura securitatea energetică pe termen lung. Aceste eforturi nu numai că vor contribui la asigurarea aprovizionării cu energie în regiune, dar vor spori și stabilitatea și prosperitatea generală a acestei zone cheie (Black Sea Security and Development: The Need for a Regional Strategy, German Marshall Fund of the United States, n.d.; Russia, NATO, and Black Sea Security, RAND, n.d.; US Senate Passes Black Sea Security Act, Ministry of Foreign Affairs, n.d.).

Diversificarea surselor de energie

Marea Neagră este o parte importantă a infrastructurii energetice globale, iar mai multe programe energetice și rute de transport de energie tranzitează această regiune cheie. Câteva dintre cele mai notabile programe energetice care tranzitează Marea Neagră includ:

1. **Oleoductul Druzhba:** Acesta este unul dintre cele mai mari oleoducte din lume, care transportă petrol din Rusia către Europa de Vest, traversând Ucraina și Belarus. Partea sa de sud, cunoscută sub numele de Druzhba Adria, ajunge la terminalul de petrol al orașului Omisalj din Croația pe coasta Adriatică, traversând regiunea Mării Negre.

2. **Conducta Blue Stream:** Această conductă transportă gaz natural din Rusia către Turcia, trecând pe sub Marea Neagră. Este o parte importantă a infrastructurii de gazoduct a regiunii și contribuie la aprovizionarea cu gaze naturale a Turciei.

3. **Coridorul energetic sudic:** Acest proiect constă dintr-o serie de conducte de transport de gaz natural care leagă Azerbaidjanul de Europa, trecând prin Georgia, Turcia și, în cele din urmă, sub Marea Neagră către Balcani și Europa de Sud-Est. Componente importante ale acestui coridor sunt Conducta Transanatoliană (TANAP) și Conducta Transadriatică (TAP).

**GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ**

Conducta Blue Stream transportă gaz natural din Rusia către Turcia, trecând pe sub Marea Neagră. Este o parte importantă a infrastructurii de gazoduct a regiunii și contribuie la aprovizionarea cu gaze naturale a Turciei.

Coridorul energetic sudic constă dintr-o serie de conducte de transport de gaz natural care leagă Azerbaidjanul de Europa, trecând prin Georgia, Turcia și, în cele din urmă, sub Marea Neagră către Balcani și Europa de Sud-Est.

4. *Coridorul de transport de energie electrică*: Marea Neagră servește și ca inter-conector pentru transportul de energie electrică între țările din regiune. Proiecte precum Inter-conectorul Turciei cu Grecia și Bulgaria (ITGB) și Inter-conectorul electric România-Bulgaria (REBAP) facilitează transportul de energie electrică între țări.

Dependența excesivă de o singură sursă de energie reprezintă un risc semnificativ pentru securitatea energetică a unei regiuni. Diversificarea surselor de energie reprezintă un rol important în reducerea vulnerabilităților și în creșterea rezilienței. Această secțiune analizează importanța și beneficiile diversificării surselor de energie în regiunea Mării Negre.

Energia regenerabilă: Promovarea dezvoltării resurselor de energie regenerabilă, cum ar fi energia solară, eoliană și hidroenergia, este esențială pentru a reduce dependența de combustibili fosili și pentru a contribui la combaterea schimbărilor climatice. Regiunea Mării Negre are un potențial semnificativ în ceea ce privește energia solară, cu o expunere la soare adecvată în timpul anului. Dezvoltarea parcurilor solare și a parcurilor eoliene ar trebui să fie o prioritate pentru creșterea capacității de producere a energiei regenerabile. Un aspect important al energiei regenerabile este reprezentat de **independența energetică**, ceea ce duce la independența de importuri a materiilor prime (ex: combustibili fosili).

Eficiența energetică: Eficiența energetică înseamnă a face mai mult cu mai puțină energie. Acest concept implică adoptarea de tehnologii și practici care reduc consumul de energie în diferite sectoare, cum ar fi industria, comerțul și clădirile. Investiția în tehnologii de iluminat eficient, izolație termică, aparate electrocasnice mai eficiente și sisteme de transport mai prietenoase cu mediul poate contribui semnificativ la reducerea consumului total de energie și la economii de costuri reale.

Explorarea de noi resurse: În plus față de promovarea energiei regenerabile, explorarea și exploatarea resurselor energetice neconvenționale contribuie la diversificarea surselor de energie. Acest lucru poate include dezvoltarea capacităților de extracție a gazului de șist sau a altor resurse naturale neconvenționale care pot fi disponibile în regiune. Un exemplu relevant în acest sens este proiectul

„Neptun Deep”, desfășurat de Romgaz și OMV Petrom, care vizează exploatarea gazelor naturale în zona de mare adâncime a Mării Negre. Acest proiect are potențialul de a aduce beneficii semnificative în ceea ce privește securitatea energetică și economia României, dar este esențial să fie gestionat cu grijă și în conformitate cu cele mai înalte standarde de mediu pentru a minimiza impactul asupra ecosistemului marin și pentru a asigura sustenabilitatea în exploatarea resurselor naturale neconvenționale. Astfel, explorarea și exploatarea acestor resurse necesită o abordare atentă și responsabilă pentru a asigura un echilibru între necesitățile energetice și protecția mediului în regiunea Mării Negre.

Diversificarea surselor de energie în regiunea Mării Negre nu numai că sporește securitatea energetică, dar contribuie și la atingerea obiectivelor de mediu, precum reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Această abordare oferă, de asemenea, beneficii economice, creând o bază industrială mai largă și locuri de muncă în sectorul energiei regenerabile și al eficienței energetice. Cu o astfel de diversificare, regiunea Mării Negre poate deveni mai independentă și mai sustenabilă din punct de vedere energetic. (Black Sea Security and Development: The Need for a Regional Strategy.)

GESTIONAREA CONFLICTELOR. CONSOLIDAREA ÎNCREDERII

Gestionarea conflictelor reprezintă un element esențial al strategiei de securitate în regiunea Mării Negre, având un impact direct asupra stabilității și securității regionale. Această secțiune se concentrează pe importanța și modalitățile de implementare a gestionării conflictelor în cadrul strategiei de securitate.

Identificarea și monitorizarea conflictelor

Primul pas esențial în gestionarea conflictelor în regiunea Mării Negre constă în identificarea și monitorizarea acestora. Acest proces complex și riguros este fundamental pentru anticiparea și gestionarea eficientă a amenințărilor la adresa securității regionale. Această secțiune detaliază câteva aspecte ale identificării și monitorizării conflictelor. (Ib.).

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Gestionarea conflictelor reprezintă un element esențial al strategiei de securitate în regiunea Mării Negre, având un impact direct asupra stabilității și securității regionale.

Regiunea Mării Negre are un potențial semnificativ în ceea ce privește energia solară, cu o expunere la soare adecvată în timpul anului. Dezvoltarea parcurilor solare și a parcurilor eoliene ar trebui să fie o prioritate pentru creșterea capacității de producere a energiei regenerabile.

Analiza riscurilor și amenințărilor:

Identificarea potențialelor conflicte: Prima etapă presupune identificarea și evaluarea factorilor de risc și a potențialelor surse de conflicte din regiunea Mării Negre. Acestea pot include dispute teritoriale, tensiuni etnice, competiție pentru resurse naturale, divergențe politice sau economice și multe altele.

Evaluarea impactului: O analiză detaliată a potențialului impact al conflictelor asupra securității regionale și globale este esențială. Aceasta poate evalua consecințele economice, sociale, politice și militare ale unui conflict.

Colectarea de date și informații: Monitorizarea continuă a evenimentelor din regiune prin colectarea și analiza constantă a datelor și informațiilor relevante din surse variate, cum ar fi rapoartele de presă, rapoartele guvernamentale și sursele de informații clasificate.

Monitorizarea continuă:

Semne timpurii ale conflictelor: Identificarea semnelor timpurii ale escaladării conflictelor este esențială. Aceasta poate include creșterea tensiunilor între părți, mișcări militare neobișnuite, retorica belicoasă și incidente în creștere în zona de conflict.

Tehnologii și analize avansate: Utilizarea tehnologiilor avansate, cum ar fi sistemele de supraveghere satelitară și instrumentele de analiză de date pentru a spori capacitatea de monitorizare și de identificare a amenințărilor.

Colaborare cu organizații internaționale: Cooperarea cu organizații precum Națiunile Unite, OSCE (Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa) și alte instituții internaționale pentru a accesa informații și analize independente asupra evoluției conflictelor.

Evaluarea evoluției situației: Actualizarea constantă a evaluării situației pentru a ține pasul cu schimbările în dinamica conflictelor și pentru a adapta strategiile de gestionare.

Identificarea și monitorizarea conflictelor reprezintă fundamentul pentru luarea de decizii informate și pentru planificarea eficientă a măsurilor de gestionare a conflictelor. Este esențială colaborarea strânsă între statele riverane Mării Negre, organizațiile internaționale și partenerii externi pentru a asigura o gestionare eficientă a amenințărilor la adresa securității regionale.

Facilitarea dialogului și a negocierilor

Facilitarea dialogului și a negocierilor reprezintă un pas important în gestionarea conflictelor în regiunea Mării Negre. Această abordare se axează pe promovarea comunicării constructive și a soluțiilor pașnice între părțile implicate într-un conflict. Mai jos sunt prezentate aspectele cheie ale acestei componente a strategiei de securitate.

Diplomație preventivă:

Reducerea tensiunilor: Diplomația preventivă implică eforturi diplomatice menite să reducă tensiunile și să prevină escaladarea conflictelor înainte ca acestea să devină violente. Diplomația poate implica medierea și intermedierea de către terți neutri sau inițiative diplomatice bilaterale sau multilaterale.

Monitorizarea și alerta timpurie: Instituirea unui sistem de monitorizare și alerta timpurie pentru a identifica semnele timpurii ale unei posibile escaladări a conflictului și pentru a interveni rapid cu măsuri preventive.

Diplomație de încurajare: Încurajarea părților implicate să exploreze opțiuni de soluționare a conflictelor prin intermediul dialogului și negocierilor și să evite soluțiile violente.

Negociere și acorduri:

Promovarea negocierilor: Stimularea și facilitarea negocierilor între părțile implicate în conflict pentru a găsi soluții durabile. Aceste negocieri pot viza rezolvarea disputelor teritoriale, gestionarea resurselor naturale sau încetarea ostilităților.

Mediere și arbitraj: Recurgerea la medierea internațională sau la procedurile de arbitraj pentru a ajuta părțile să depășească obstacolele și să ajungă la acorduri acceptabile pentru ambele părți.

Crearea de acorduri și protocoale: Elaborarea și semnarea acordurilor și protocoalelor care definesc condițiile de pace, limitele teritoriale sau reglementările pentru gestionarea resurselor comune. Acestea pot contribui la prevenirea reluării conflictelor.

Crearea platformelor de dialog:

Forumuri regionale: Dezvoltarea de forumuri și platforme regionale pentru dialog și cooperare. Acestea pot servi ca spații neutre pentru părțile implicate în conflict pentru a discuta deschis chestiunile sensibile și pentru a promova încrederea reciprocă.

Facilitarea dialogului și a negocierilor reprezintă un pas important în gestionarea conflictelor în regiunea Mării Negre. Această abordare se axează pe promovarea comunicării constructive și a soluțiilor pașnice între părțile implicate într-un conflict.

Consultări bilaterale și multilaterale: Organizarea de consultări la nivel bilateral sau multilateral între părțile implicate pentru a discuta chestiuni de interes comun și pentru a facilita dialogul, astfel să se reducă tensiunile dintre părți.

Promovarea culturală și educația pentru pace: Inițiative pentru promovarea înțelegerii interculturale și pentru educarea generațiilor tinere în spiritul păcii și al toleranței, contribuind astfel la crearea unui mediu favorabil pentru dialog și reconciliere.

Facilitarea dialogului și negocierilor necesită o abordare atent gestionată și răbdare. Aceasta implică angajamentul ferm al tuturor părților implicate și sprijinul comunității internaționale pentru a promova soluții pașnice la conflicte și pentru a evita escaladarea acestora către violență. (Strengthening Black Sea Security and Defense in a New Era - Atlantic Council, n.d.).

Implicarea comunității internaționale

Implicarea comunității internaționale reprezintă un aspect central al strategiei de gestionare a conflictelor în regiunea Mării Negre. Comunitatea internațională aduce cu sine o gamă variată de resurse, experiență și influență diplomatică, jucând un rol esențial în sprijinirea eforturilor de prevenire și rezolvare a conflictelor.

Mediere internațională:

Organizații internaționale: Organizații precum Națiunile Unite, OSCE, Uniunea Europeană și altele pot acționa ca mediatori în conflictele din regiune. Aceste instituții au resurse și expertiză considerabile în negocierea și facilitarea dialogului între părțile implicate. Ele pot organiza conferințe de pace, iniția negocieri și oferi consultanță în procesele de mediere.

Diplomați de renume: Implicarea diplomaților cu o reputație solidă și experiență în medierea conflictelor poate aduce o autoritate suplimentară în procesul de negociere. Acești diplomați pot avea acces la canale diplomatice și la lideri de rang înalt, facilitând dialogul și promovând acorduri de pace.

Implementarea acordurilor:

Monitorizarea internațională: Comunitatea internațională poate furniza misiuni de monitorizare pentru a supraveghea implementarea acordurilor de pace sau a planurilor de soluționare a conflictelor. Aceste misiuni de monitorizare pot contribui la asigurarea respectării acordurilor și pot preveni reluarea ostilităților. Monitorii internaționali pot monitoriza respectarea armistițiului, retragerea trupelor și respectarea drepturilor omului. (Black Sea Security and Development: The Need for a Regional Strategy, ib.).

Asistență tehnică și financiară: Comunitatea internațională poate oferi asistență tehnică și financiară pentru reconstrucția post-conflict, dezvoltarea economică și umanitară. Această asistență poate contribui la stabilizarea zonelor afectate de conflict și la îmbunătățirea calității vieții pentru populațiile afectate.

Promovarea drepturilor omului și a justiției:

Monitorizarea drepturilor omului: Organizațiile internaționale pot desfășura misiuni de monitorizare a drepturilor omului în zonele afectate de conflict pentru a asigura respectarea acestora și pentru a preveni abuzurile. Monitorizarea drepturilor omului poate contribui la protejarea civililor și la documentarea încălcărilor drepturilor omului.

Asistența pentru reconciliere: Comunitatea internațională poate facilita procesele de reconciliere între părțile implicate în conflicte. Aceasta poate implica inițiative educaționale și culturale pentru promovarea înțelegerii și toleranței între comunități și grupuri etnice sau religioase. Sprijinul pentru reconciliere poate ajuta la restabilirea relațiilor dintre părțile aflate în conflict și la prevenirea reluării ostilităților.

Implicarea comunității internaționale este esențială pentru consolidarea eforturilor de gestionare a conflictelor în regiunea Mării Negre. Aceasta aduce cu sine resurse, experiență și influență diplomatică, astfel contribuind la promovarea soluțiilor pașnice și la stabilizarea regiunii. Este important ca statele riverane, organizațiile internaționale și partenerii externi să colaboreze strâns pentru a atinge obiectivele stabilite în gestionarea conflictelor și pentru a asigura

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Comunitatea internațională poate furniza misiuni de monitorizare pentru a supraveghea implementarea acordurilor de pace sau a planurilor de soluționare a conflictelor. Aceste misiuni de monitorizare pot contribui la asigurarea respectării acordurilor și pot preveni reluarea ostilităților. Monitorii internaționali pot monitoriza respectarea armistițiului, retragerea trupelor și respectarea drepturilor omului.

o regiune mai sigură și mai stabilă. Prin eforturi concertate și cooperare la nivel internațional, se poate contribui semnificativ la prevenirea și rezolvarea conflictelor în această zonă.

SECURITATEA CIBERNETICĂ – DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR PENTRU CONTRACARAREA AMENINȚĂRILOR CIBERNETICE

Securitatea cibernetică reprezintă un alt pilon fundamental al strategiei de securitate în regiunea Mării Negre, având în vedere creșterea amenințărilor cibernetice la adresa infrastructurii critice și a rețelelor de comunicații. Această secțiune explorează importanța dezvoltării capacităților de securitate cibernetică și măsurile care pot fi implementate pentru a contracara aceste amenințări în mod eficient și sustenabil. (Ștefan, 2023).

Un prim pas important în dezvoltarea securității cibernetice este înțelegerea profundă a amenințărilor cibernetice specifice cu care se confruntă regiunea Mării Negre. Acest proces implică analiza și implementarea următoarelor măsuri:

Analiza riscurilor: Identificarea și evaluarea detaliată a riscurilor cibernetice potențiale care pot afecta infrastructura critică, rețelele de comunicații și sistemele informatice în regiune. Acest lucru include identificarea vulnerabilităților în infrastructură, datele sensibile și sistemele critice.

Monitorizarea amenințărilor: Instituirea unui sistem de monitorizare constantă și alertă timpurie pentru a identifica semnele timpurii ale amenințărilor cibernetice în creștere și pentru a reacționa rapid la incidente. Monitorizarea ar trebui să acopere atât sursele interne, cât și pe cele externe de amenințări.

Evaluarea impactului: Cu ajutorul experților în securitate cibernetică, trebuie evaluat impactul potențial al atacurilor cibernetice asupra infrastructurii critice și a rețelelor de comunicații. Aceasta include evaluarea impactului financiar, operațional și de securitate.

Educație și formare: Formarea specialiștilor în securitate cibernetică și creșterea nivelului de conștientizare a personalului din sectoarele critice asupra amenințărilor cibernetice. Acest proces ar trebui să cuprindă instruire pentru identificarea și gestionarea incidentelor cibernetice.

Crearea de echipe dedicate: Formarea de echipe de răspuns la incidente cibernetice (CSIRT) și de securitate cibernetică apte să acționeze rapid în cazul unui atac. Aceste echipe ar trebui să aibă resursele și autoritatea necesare pentru a investiga și a răspunde la amenințările cibernetice.

Implementarea politicilor de securitate: Dezvoltarea și implementarea politicilor și standardelor de securitate cibernetică pentru a proteja infrastructura critică și a impune măsuri de securitate adecvate în sectorul public și privat. (Ib.).

CONCLUZII

Implementarea unei strategii de securitate comprehensivă pentru regiunea Mării Negre necesită un angajament solid și coordonat din partea statelor riverane, organizațiilor internaționale și partenerilor externi. Această colaborare este esențială în fața unor amenințări și provocări complexe și interconectate.

În ceea ce privește securitatea energetică, dezvoltarea infrastructurii energetice va stimula creșterea economică și va asigura o aprovizionare stabilă cu energie, contribuind astfel la prosperitatea regiunii. Diversificarea surselor de energie și promovarea eficienței energetice vor reduce dependența de sursele tradiționale de energie și vor contribui la protejarea mediului.

Gestionarea conflictelor și consolidarea încrederii reprezintă o piedică importantă în calea conflictelor potențiale și a escaladării acestora. Prin intermediul diplomației preventive, negocierilor și platformelor de dialog, statele din regiune pot soluționa disputele și pot evita escaladarea conflictelor.

Securitatea cibernetică este o preocupare globală, iar cooperarea regională și internațională este esențială pentru contracararea amenințărilor cibernetice. Schimbul de informații, exercițiile și simulările, precum și respectarea normelor internaționale în ceea ce privește utilizarea cibernetică sunt deosebit de importante pentru asigurarea securității cibernetice. Cooperarea în domeniul apărării între statele din regiune și partenerii externi va contribui la consolidarea capacităților militare și la îmbunătățirea securității militare în regiune.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Schimbul de informații, exercițiile și simulările, precum și respectarea normelor internaționale în ceea ce privește utilizarea cibernetică sunt deosebit de importante pentru asigurarea securității cibernetice. Cooperarea în domeniul apărării între statele din regiune și partenerii externi va contribui la consolidarea capacităților militare și la îmbunătățirea securității militare în regiune.

Securitatea cibernetică reprezintă un pilon fundamental al strategiei de securitate în regiunea Mării Negre, având în vedere creșterea amenințărilor cibernetice la adresa infrastructurii critice și a rețelelor de comunicații.

În ansamblu, implementarea cu succes a acestei strategii de securitate va necesita angajament pe termen lung și eforturi constante din partea tuturor părților implicate. Cu toate acestea, beneficiile sunt semnificative: o regiune a Mării Negre mai sigură, mai stabilă și mai prosperă, care să servească interesele și bunăstarea tuturor celor care o locuiesc. Este momentul ca statele riverane și partenerii să acționeze împreună pentru a transforma această viziune în realitate și pentru a asigura un viitor cât se poate de sigur pentru regiunea Mării Negre.

BIBLIOGRAFIE:

1. Batka, C. (2023). *Outsourcing national defense: why and how private contractors are providing public services*. *Defense & Security Analysis*, 1-5, <https://doi.org/10.1080/14751798.2023.2244300>, accesat la 21 august 2023.
2. *Black Sea Security and Development: The Need for a Regional Strategy*, German Marshall Fund of the United States (n.d.), <https://www.gmfus.org/news/black-sea-security-and-development-need-regional-strategy>, accesat la 8 septembrie 2023.
3. Buță, I.C., lt.-col. (2023). *Algoritm în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid – studiul de caz al Insulei Șerpilor din Marea Neagră*, în revista *Gândirea militară românească*, nr. 1, <https://doi.org/10.55535/GMR.2023.1.1.>, accesat la 8 septembrie 2023.
4. Chovančík, M., Krpec, O. (2023). *Cloaked disintegration – Ukraine war and European defence-industrial co-operation in Central and Eastern Europe*. *Defense&Security Analysis*, <https://doi.org/10.1080/14751798.2023.2204596>, accesat la 4 august 2023.
5. Daumann, F. (2023). *The client's struggle to control private military companies effectively*. *Defense&Security Analysis*, <https://doi.org/10.1080/14751798.2023.2240654>, accesat la 12 august 2023.
6. *Defense&Security Analysis*, vol. 39, nr. 3 (n.d.), <https://www.tandfonline.com/toc/cdan20/current>, accesat la 8 septembrie 2023.
7. *News – European Security & Defence* (n.d.), <https://euro-sd.com/>, accesat la 8 septembrie 2023.
8. *Russia, NATO, and Black Sea Security*. RAND (n.d.). https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA357-1.html, accesat la 8 septembrie 2023.
9. Shindler, A. (2023). *Warfare under scrutiny: British public perspectives of soldiers, and tactical behaviours in operation HERRICK*. *Defense&Security Analysis*, 1-21, <https://doi.org/10.1080/14751798.2023.2245224>, accesat la 8 septembrie 2023.

10. Ștefan, M. (2023). *Politicile Uniunii Europene pentru dezvoltarea capacităților de contracarare a amenințărilor hibride*, în revista *Gândirea militară românească*, <https://doi.org/10.55535/GMR.2023.1.9>, accesat la 12 august 2023.
11. *Strengthening Black Sea Security and Defense in a New Era – Atlantic Council* (n.d.), <https://www.atlanticcouncil.org/event/strengthening-black-sea-security-and-defense/>, accesat la 8 septembrie 2023.
12. *US Senate passes Black Sea Security Act*, Ministry of Foreign Affairs. (n.d.), <https://www.mae.ro/en/node/62500>, accesat la 8 septembrie 2023.

